

ACC. NR. 169

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: SMÅLAND Upptecknat av: Beorgt Engström
Härad: Adress:
Socken: Dir. socknar Berättat av:
Uppteckningsår: 1922 Född år i

Uppteckningen rör

Majstänger 1-18.
Utdrag ur Wemmenhögs häradsrätts
dombok. 19-21.

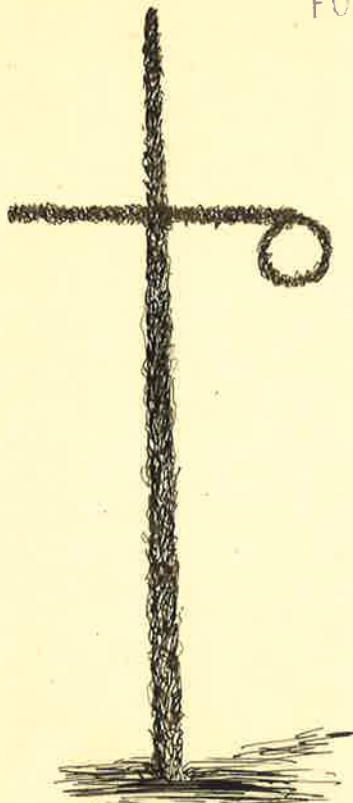
Liv sockenar

M-A-J-S-T-Ä-N-G-E-R

Samling, tillfälligtvis hopbrakt under sommaren 1922

af

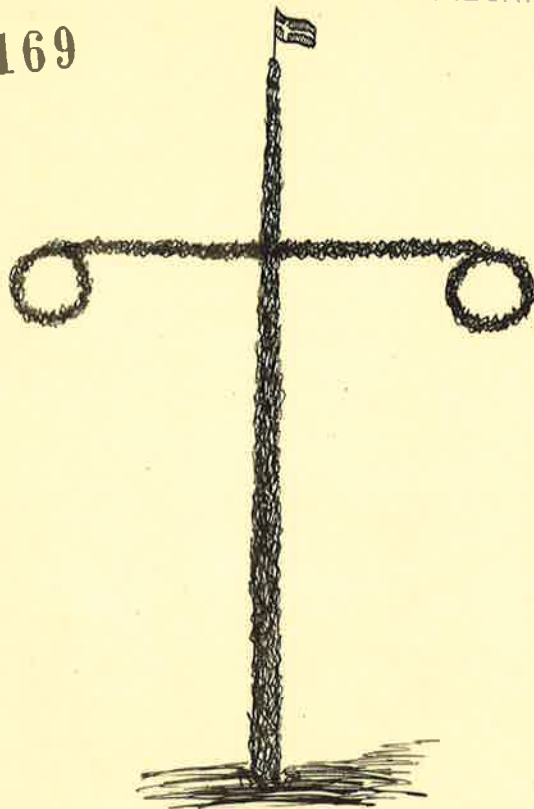
Rungo Kungström

Månstorp, Ö. Grefvie socken, Oxie härad.

F. landtbrukaren 85-årige Sven Christersson i Aggarp, hvilken tillbringat sin ungdom i Månstorp, berättar, att man för ett 70-tal år sedan i Månstorp hade en majstång som vidstående. Stången, som var "fullt så lång som en telefonstolpe", var klädd med allehanda slags blommor dock mest sådana från trädgårdarna. Den hade blott en krans. Något föremål fanns i stångens topp, men hvad detta var, kunde min meddelare icke erinra sig, lika litet som de till midsommaren knut-

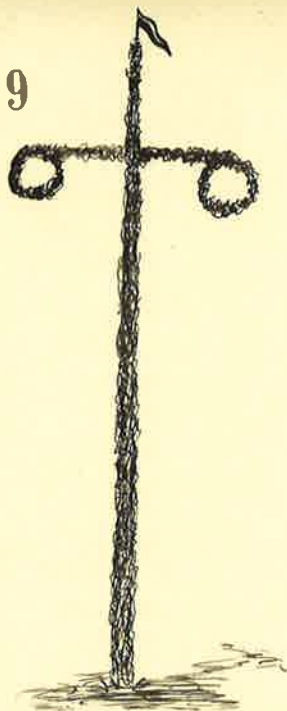
na sederna och bruken.

169

Lilla Svedala, Kärrestorps socken,Oxie härad.

Min sagesman, en 80-årig dräng i L. Svedala, berättar att man i början af 1870-talet där hade en majstång som vidstående och att man äfven förut där haft en sådan stång. I toppen af den lodräta delen, hvilken var 12-14 alnar lång, hade man en svensk flagga samt i hvardera af ändarna på den lodräta delen en krans. Allt kläddes med allehanda slags blommor. Seden att här resa midsommarstång upphörde för ett 10-tal år sedan.

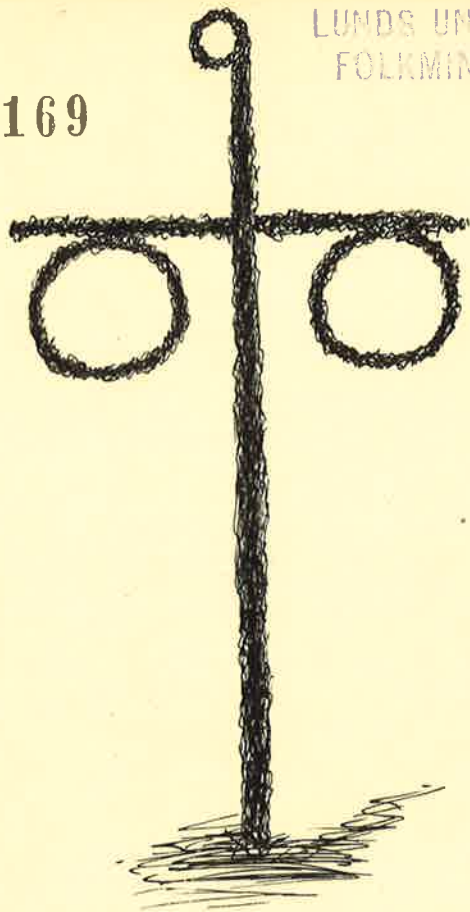
169

Svaneholm, Skurups socken, Wemmenhög's härad.

Den lodräta delen, i hvars topp man
hade en svensk vimpel, var cirka 14 alnar lång.
I hvardera af korsarmens ändar hängde en krans.
Allt var klädt med blommor från såväl åker som
trädgård.

169

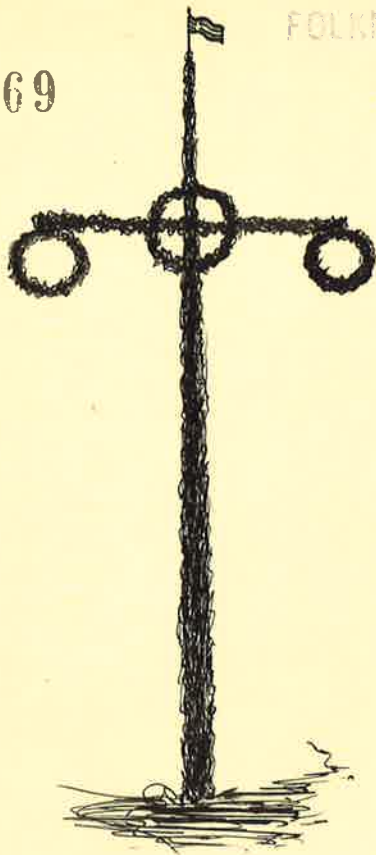

Skåre, Maglarps socken, Skytts härad.

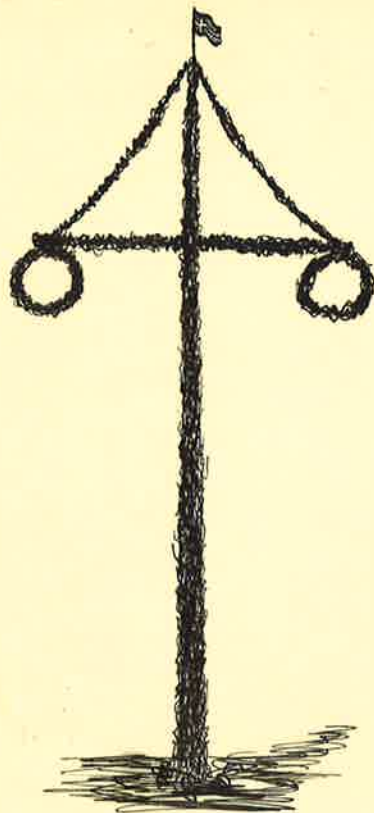
Min sagesman, arrendator J.
Holmgren i Svedala, hade sett stänger
i Skåre af vidstående typ på 1890-ta-
let och berättade att det var ett gam-
malt bruk att där ha en sådan stång.

169

Lyngby, Lyngby socken, Bara härad.

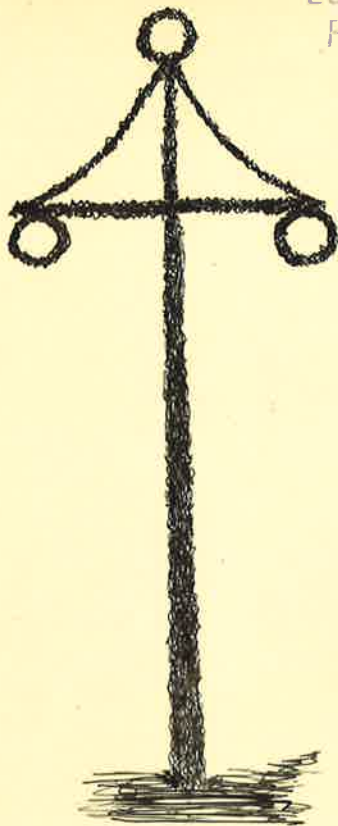

Landtbrukaren Per Andersson i Hess-
leberga omtalade att han för några år se-
dan sett en majstång i Lyngby af vidståen-
de typ samt sade, att i gammal tid brukade
man ha en sådan majstång i Lyngby.

Hyby, Hyby socken, Bara härad.

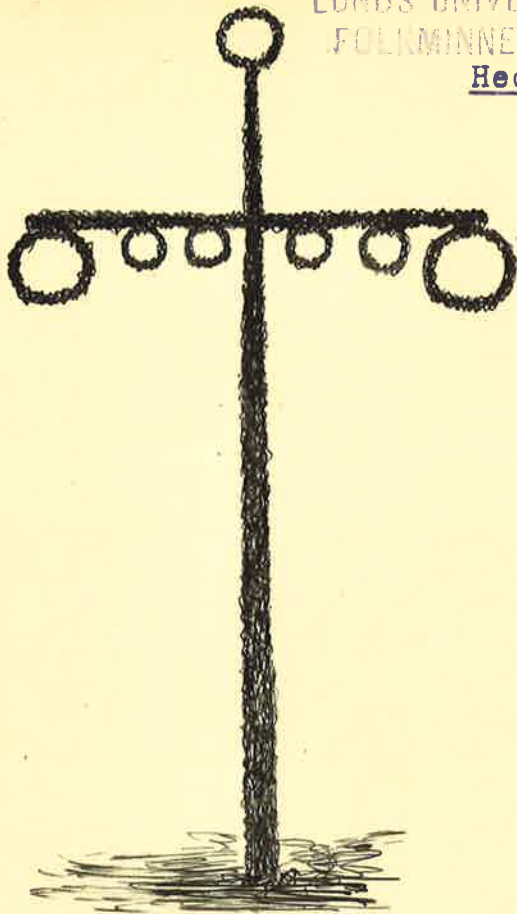
Enligt hvad flera personer i trak-
ten berättat har man i Hyby haft och har
ännu en majstång som vidstående. Den del, som
förbinder den lodräta stångens topp med den
vågräta tvärslåns ändpunkter, utgöres af ett
rep, hvilket i likhet med de öfriga delarna
kläddes med allehanda slags blommor.

Fjärdingslöv, Gylle socken, Skytts härad.

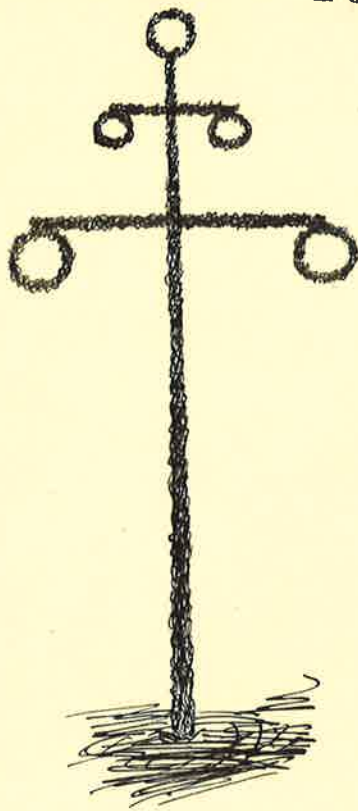
I landtbrukaren Olof Christoffers-
sons gård i Fru Ahlsted berättade man, att
man i Fjärdingslöv på 1880-talet hade en
majstång som vidstående och att det var gam-
mal sedvänja att där resa majstång. De lod-
och vågräta delarna voro klädda med gröna
kvistar, repen och kransarna med blommor. En
pion fanns i skärningspunkten mellan den
lodräta stängen och tvärslån.

Heckeberga, Genarps socken, Bara härad.

Ännu på 1880-talet reste man
i Heckeberga enligt gammal sed om
midsommaren en stång som vidstående.
Min sagesman, landtbrukaren Per Anders-
son i Hessleberga omtalade, att den var
klädd med såväl skogsgrönt som åker-
och trädgårdsblommor.

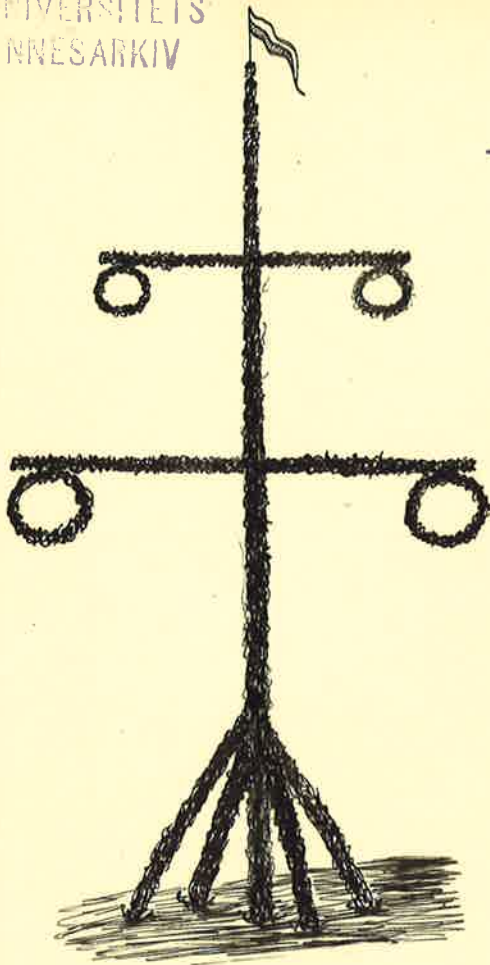
169

Markiehage, Anderslöfs socken, Skytts härad

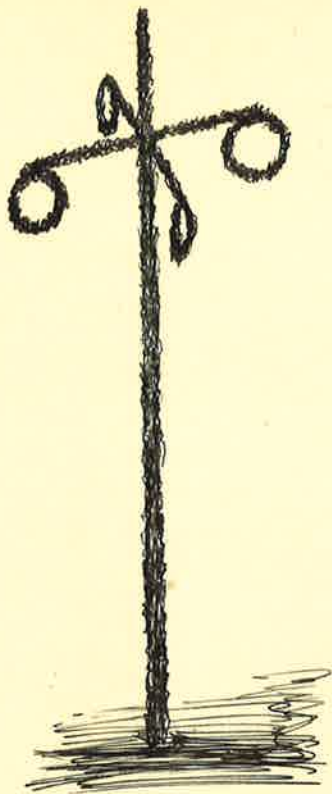
Om pingst och midsommar brukade man förr å Markiehage ha en majstång som vidstående. Stången, som mätte 8 meter i höjd, restes sista gången år 1876.

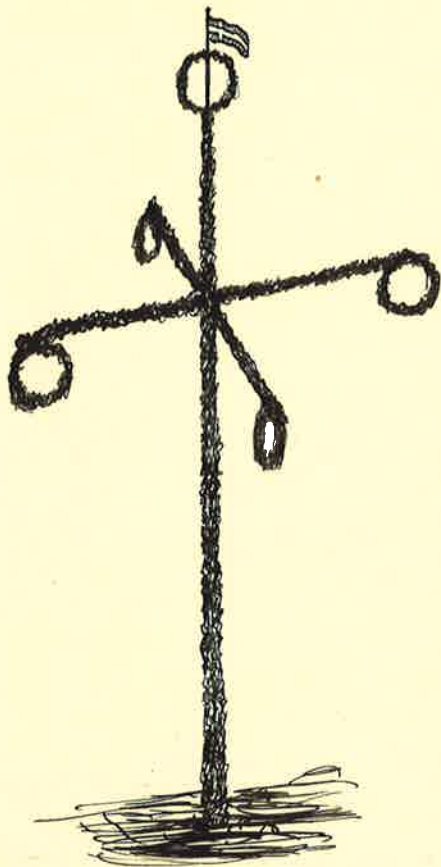
Börregeklöster, Gustafs socken, Wemmenhögs

Härad.

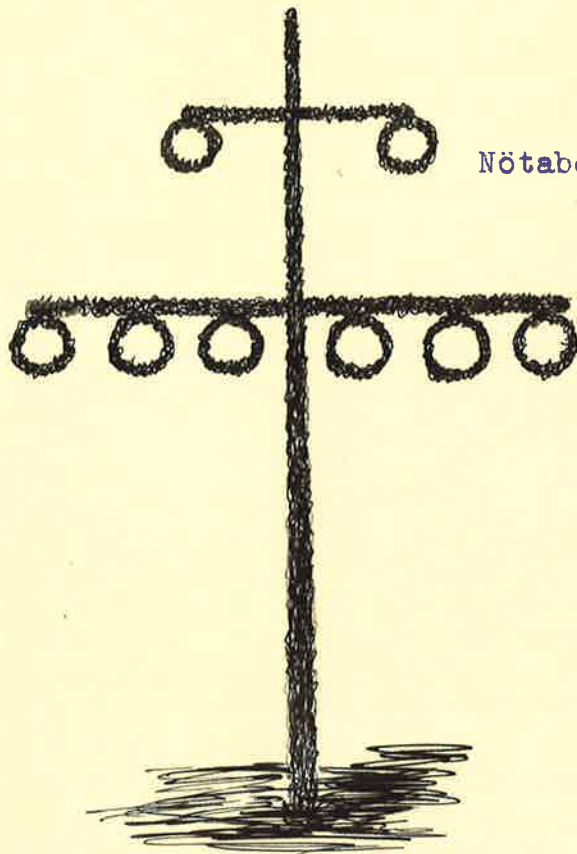

Marieberg, V. Ahlstads socken, Skytte härad.

Nötabo, Genarps socken, Bars härad.

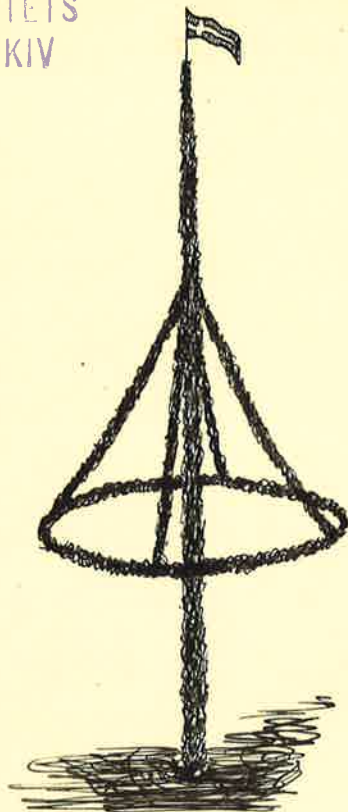

Fram till 1870-talet reste man i
Nötabo en majstång som vidstående. Den
var omkringl6 alnar hög samt klädd
med skogsgrönt, åker- och trädgårds-
blommor, af de senare förnämligast
pion.

Klintholmens fiskläge, Bjerresjö socken,

Herrestads härad.

Stången restes sista gången år 1914.

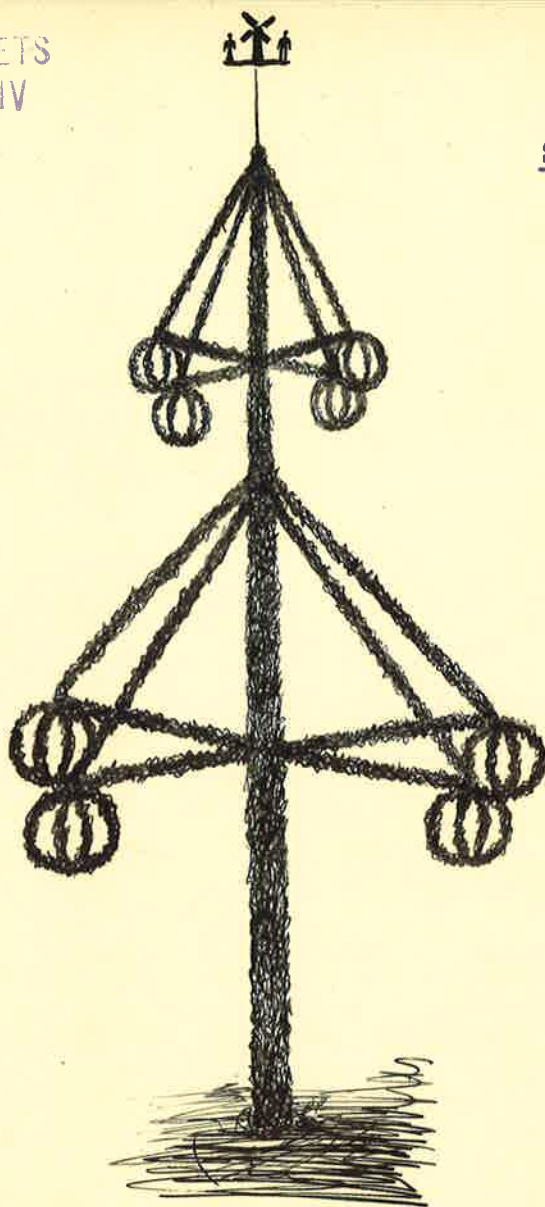
Stora Roslätt, Svedala socken,

Oxie härad.

Om midsommarfirandet vid Stora Roslätt berättar förre husaren Ström, hvilken är född där år 1842 och sedan dess bott vid gården. Tiden är 1800-talets midt.

Dagen före midsommarafton gingo husmansbarnen ut i skogarna och samlade allsköns blommor och grönt till midsommarstången. Vid 11-12-tiden på midsommarafton slutade gårdskarlna upp med arbetet för dagen och hjälpte husmanstöserna med att i kostallet kläda majstången och pryda den med pioner och åkannor. Stången var 18 alnar lång,

hade i toppen en spira med en rörlig mölla och två rörliga gubbar.

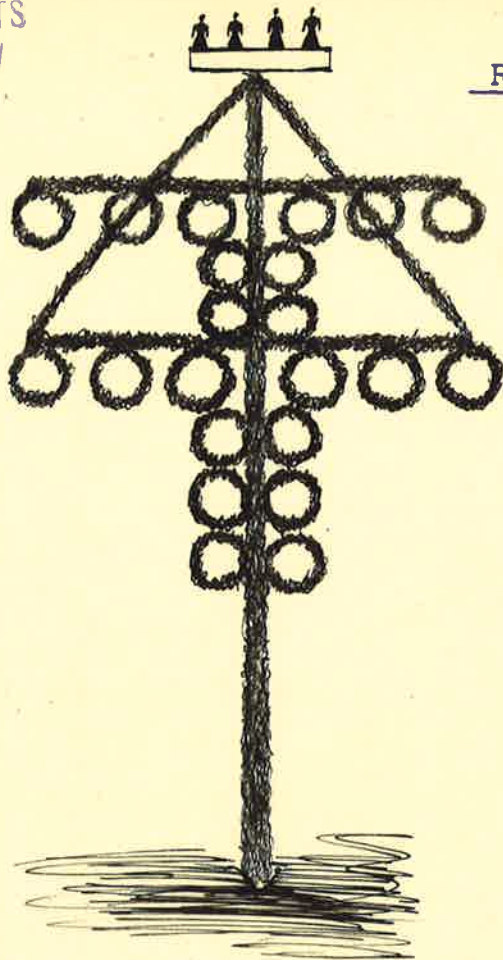
När stängen var färdig att resas, togo karlarna sig hvardera en stor sup af den kanna brännvin, som godsherren hade anslagit till resningsarbetet. Spelmännen kommo, och under musik restes stängen. Ofta var det tre spelmän, två med fiol och en med en slags trumma. När resningen var färdig, gjorde man slut på det anslagna brännvinet, och sedan gick man hem, åt middag och klädde sig.

Klockan två på eftermiddagen började dansen, kadrilj, vals, polska och mazurka, kring stängen, som stod på planen framför herrgårdsbyggnaden. Till förtäring hade godsherren lämnat två tunnor öl, fördeladt på tvenne fat, hvilka stodo ute på gårdsplanen samt 15 kannor brännvin. Klockan fem på eftermiddagen bjöds på smörmada, så stora att de hvardera vägde en 3-4 skålpund. Till bakandet af detta bröd åtgick två tunnor råg. Två karlar voro sysselsatta en hel dag med att skära upp det. Efter smörgåsutdelningen började man dansa igen. Spelemanestallriken bars omkring. På denna hade utbölingarna att lägga en tolfskilling. Spelmännen nöjde sig med några riksdaler, och det som blef öfver användes till att köpa brännvin för till midsommardagen. Klockan 12 på natten slutade dansen och man begaf sig hem följd ett stycke af godsherren.

På midsommardagen samlades man åter till dans klockan 12 på dagen. Då drack man upp det som man ej orkat med kvällen innan, jämte det man köpt samt en tunna öl och två kannor brännvin, som godsherren skänkte. Dansen varade till midnatt. För de spelmanspengar, som blefvo öfver köpte man brännvin till gillet som hölls söndagen efter midsommar. Då samlades man nämligen åter för att taga ner majstången och därefter dansa. Denna dag bjöd gårdens herre på två kannor brännvin. För de öfverblifna spelmanspengarna från denna dag köptes brännvin, hvilket skulle drickas dagen efter, då gräset skulle slå på ängarna Gidaslätten, Roelyckan och Fyrkanterna.

Ryedal, Gammalstorps socken, Listers

härad.

Typen härrör från 1870-talet. I toppen hade man en låda, på hvilken funnos fyra rörliga dockor. Tidigare hade man i stället för dockor på lådan haft en liten vädermölla. Kransarnas antal är icke exakt.

UTDRAG UR WEMMENHÖGS HÄRADS RÄTTS DOMBOK

Utdrag ur Wemmenhögs häradsrätts dombok.

År 1746 den 2/10 n:r 101.

Cronobefallningsmannen wälbetde Michael Aspelin har å Cronones wägnar uppå vice Pastoren ehrewyrdige och högvällärde hr Samuel Billings angifwande låtit inkalla samtele Stora Swedahlas, Aggarps och Hyltarps drängar för det de 1mo haft så kallade sommarlag och uti nestlne Sommar hwarje söndag och heligdag med dryk ,spehl,dants och annor slik fåfänga ohelgat

2do gått omkring Philippi Jacobi natt och sjungit maji wisan och 3tio St Johannis afton upreste Maji stänger samt deromkring hela natten sprungo och dantsade. Hwarföre han påstår laga pligt.

Ingen af förbemälte drengar woro tillstädes elr till sitt uteblifwande förfall företedt ehuru hr Befallningsmannen med Christian Jönssons intygande på sjelfwa stemningen bewisat densamma wara på Stora Swedahla Kyrkio wall offentelnupläsen. Fördonskull och som det nu är sidsta tingdagen så att berörde drengar ei kunna inställas ty pröfwar härads rätten för rättvist att till nesta ting uppskiuta saken och förelägga dem med 10 dlr Smts wijte hwardera at

sig inställa till hwilken ända hr Cronobefallningsmannen Aspelin bör lemna dem bewislig Communication af detta tingsrättens förordnande och bör hr Befallningsman äfwen wid nesta ting ingifwa en särskilt uptekning på hwarje person som i detta sommarlaget warit dehlachtige.

(1747 6/3 nr 35) Uti upskutne saken emellan hr Befallningsman Aspelin kiärande och santele Sta Swedahlas Aggarps och Hyltarps drengar Swarande för det de

lmo Haft Sommarlag och nestlne Sommar hwar söndag och heligdag med dryk spel och dants ohelgat

2do gådt omkring Philippi Jacobi dag och sungit Maji wisan

3tio St Johannis dag uprest maji stenger och hela natten deromkring dantsat

upropades parterne, och hwilka uppå Swarandernes wägnar drengarne Hindrich Ohlsson i Hyltarp och Hans Swensson i Aggarps by instälte si å egne som de öfrige drengarnes wegnar efter skriftel fullmagt af d 5 hujus hwilka aldeles nekade härtill och dessutan före-

ter sine husbönders attestata huru de sig på bemte högtidsdagar förhållit .

Hr Grono Befallningsmannen berättar sig ej elr till sitt angifwande hafwa några skiähl elr bewis emedan hr Pastoren Billing som för honom angifwit denna saken hwarken specificerat hwilka drengar woro skyldige ei elr gifwit honom till sin tahlan några bewis.

Utslag

I anseende hwartill och som inga bewis woro emot förbemälte Swarander at förete emot deras enständiga förnekande, tingsrätten fant skiäligt at beftia dem ifrån hr Cronobefallningsman Aspelins Kiäromähl och påstående om plicht.